

Sääntelyn vaikutukset innovaatiotoimintaan ja markkinoiden kehittymiseen

11.10.2018 | Kirsti Vilén @kirstivilen
Työ- ja elinkeinoministeriö

Innovaatiomyönteinen sääntely

Innovaatiomyönteisellä sääntelyllä tarkoitetaan sääntelyä, joka luo edellytyksiä ja kannustaa yhteiskunnan toimijoita innovaatiotoimintaan ja mahdollistaa uusien ratkaisujen tuomisen markkinoille ilman viivytyksiä. Innovaatiomyönteinen sääntely luo ja kasvattaa markkinoita sekä ennakoi ja mahdollistaa uusien teknologioiden ja liiketoimintamallien käyttöönottoa.

Miksi tietoa tarvitaan?

- Innovaatioilla on merkittävä rooli talouskasvussa, tuottavuuden parantumisessa sekä yhteiskunnan kehityksessä.
- Sääntelyssä tulisi pyrkiä paremmin ottamaan huomioon sen vaikutukset innovaatiotoimintaan, innovaatioihin sekä niistä syntyvien uusien markkinoiden kasvuun.
- Sääntelyn vaikutukset innovointiin tulisi huomioida nykyistä järjestelmällisemmin kaikissa vaiheissa politiikan suunnittelusta vaikutusarviointiin ja toimeenpanoon.
- Innovaatiomyönteisestä sääntelystä on vain vähän tutkittua tietoa. Näyttää kuitenkin, että sääntelyn tietoinen käyttö innovaatiovaikutusten aikaansaamiseksi vaihtelee eri politiikka-alueilla.

Millaista tietoa tarvitaan?

- Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa
  - tietoa innovatiivisesta, markkinoita synnyttävästä ja kasvattavasta sääntelystä niin Suomessa kuin kansainvälisesti
  - konkreettisia toimenpide-ehdotuksia siitä, miten sääntelyä ja sen valmistelua voitaisiin kehittää Suomessa nykyistä systemaattisemmin innovaatiotoimintaa, innovaatioita ja niihin perustuvia kasvavia markkinoita edistäväksi.
  - suosituksia erityistarkasteluun valittaville kasvualoille.
  - uutta tietoa, osaamista ja työkaluja säädösvalmistelun tueksi sekä poikkihallinnollisen päätöksenteon käyttöön.

Tutkimuskysymykset

1. Mikä on innovaatiomyönteisen ja uusia kasvavia markkinoita mahdollistavan sääntelyn nykytila Suomessa?

- Missä määrin sääntelyssä kiinnitetään nykyisin tietoisesti huomiota sen mahdollisiin innovaatiovaikutuksiin?
- Miten innovaatiomyönteistä sääntelyä toteutetaan käytännössä? Onko eri hallinnonalojen välillä eroja innovatiivisessa sääntelyssä? Millaisia?
- Missä määrin innovaatioajattelu on sisällytetty säädöksiä antavien toimijoiden tavoiteisiin ja yleiseen toimintakulttuuriin? Kuinka tietoisia näissä organisaatioissa ollaan sääntelyn vaikutuksista innovaatiotoimintaan?
- Toimiiko yhteistyö ja tiedon ja kokemusten vaihto innovaatiomyönteiseen sääntelyyn liittyvissä kysymyksissä eri toimijoiden kesken? Miten käytännössä? Miten kiinnitetään huomioita lainsäädännön sujuvaan ja ennakoitavaan toimeenpanoon?
- Toimiiko säädösvalmisteluun liittyvä markkinoiden ja nykyisten säädösten seuranta tavalla, joka tukee innovaatiomyönteisen sääntelyn kehittämistä? Mitä ongelmia ja mahdollisia vahvuuksia nykyisessä säädösympäristössä on innovaatiomyönteisen sääntelyn kehittämisen näkökulmasta?
- **Tutkimukseen tulee sisällyttää analyysi innovaatiomyönteisestä ja uusia kasvavia markkinoita mahdollistavasta sääntelystä muutamalla valitulla kasvualalla (mahdollisia aloja ovat esim. kiertotalous, terveysala, alustatalous).**

2. Mitkä ovat innovaatiomyönteisen ja uusia kasvavia markkinoita mahdollistavan sääntelyn kansainväliset hyvät käytännöt ja kehittämismahdollisuudet Suomessa?

- Miten muissa maissa sääntelyn vaikutukset innovaatiotoimintaan ja innovaatioihin on otettu huomioon? Onko olemassa maita, joita voidaan pitää edelläkävijöinä innovaatiomyönteisessä sääntelyssä? Miksi? Miten toteuttavat?
- Missä asioissa Suomessa voitaisiin erityisesti ottaa oppia muiden maiden toimintatavoista ja kokemuksista?
  - Miten valmistelussa voitaisiin nykyistä paremmin ennakoida ja mahdollistaa uusien teknologioiden, palveluiden, liiketoimintamallien sekä tietovarantojen käyttöönottoa?
  - Miten vuorovaikutusta säädösvalmistelussa eri toimijoiden välillä tulisi kehittää? Miten ei-vakiintuneita toimijoita saataisiin prosessiin mukaan?
  - Millaisia uusia vaatimuksia (ml. osaamistarpeet) tämä asettaa lainvalmistelijoille?
  - Miten innovaatiotoiminnan dynaaminen luonne ja innovaatiomyönteisessä sääntelyssä tarpeellinen joustavuus, mukautumiskyky ja avoimuus kehitykselle voitaisiin ottaa huomioon nykyistä paremmin?

3. Miten suomalaisesta säädösympäristöstä voidaan kehittää mahdollisimman innovaatiomyönteinen ja uusia kasvavia markkinoita mahdollistava?

- Mitkä ovat ne kohtien 1 ja 2 pohjalta määriteltävät, suomalaisen toimintaympäristöön soveltuvat konkreettiset toimenpiteet sekä säädösvalmistelua ja päätöksentekoa tukevat työkalut ja menetelmät, joilla pystytään kehittämään mahdollisimman innovaatiomyönteinen säädösympäristö?
- Mitkä ovat näiden kehittämistoimien edellytykset ja haasteet? Miten mahdolliset haasteet voitaisiin ratkaista käytännössä?
- Mitä se edellyttäisi hallinnolta ja vaikuttaisi sen rooliin ja tehtäviin?
- Mitä rajoitteita kehittämismahdollisuuksien toteuttamiselle on olemassa?
- Miten tarkasteltujen kasvualojen sääntelyä tulisi kehittää niin, että se tukisi alojen innovaatiotoimintaa, innovaatioiden syntymistä ja ekosysteemien kasvua sekä yksityisten ja julkisten toimijoiden yhteistyötä?

4. Lisätiedon tarpeet

- Mistä innovaatiomyönteisen ja uusia markkinoita mahdollistavaan sääntelyyn liittyvistä asioista sääntelyyn ja sen kehittämiseen osallistuvat kokevat tarvitsevänsä lisää tietoa?
- Mikä on innovaatiomyönteisen sääntelyyn liittyvän tutkimuksen tilanne Suomessa?

Kiitos!

Kysymykset sähköpostitse osoitteeseen vnteas@vnk.fi 1.11. saakka.
Lisätietoja: tietokayttoon.fi

